

čís. 75 Sb. z. a n., v doslovu zákona ze dne 18. března 1920, čís. 163 Sb. z. a n., a zákona ze dne 14. července 1922, čís. 253 Sb. z. a n. Podle prvního odstavce čís. 3 § 3 zákona ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 Sb. z. a n., v doslovu citovaných dvou zákonů, jsou z práva voliti vyloučeni, kdož byli pravoplatným rozsudkem trestního soudu odsouzeni pro takový zločin anebo pro takový přečin anebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí. Druhý odstavce čís. 3 téhož § pak stanoví, že, není-li zvláštním zákonem výslovně ustanoveno, že ztráta práva volebního nastává bezpodmínečně, může býti tato ztráta vyslovena jen, byl-li trestný čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných. Nezbytným předpokladem pro vyslovení ztráty práva volebního do obcí je tedy odsouzení pro trestný čin, pro který podle platných ustanovení nastává tento účinek. Přestupky podle § 11 zákona ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. zák. z roku 1897 o obchodu s potravinami nejsou však takovými trestnými činy, pro něž by v případě odsouzení byla podle ustanovení, platných v době, kdy zákon ze dne 31. ledna 1919, čís. 75 Sb. z. a n. nabyl účinnosti — podle § 76 dnem vyhlásky, t. j. dnem 18. února 1919 — nastávala ztráta práva volebního do obcí, a ztráta tohoto práva nebyla na ně rozšířena ani pozdějšími zákony, takže při odsouzení pro přestupky, jimiž byla obžalovaná uznána vinnou, nemůže podle platného práva vůbec nastati ztráta práva volebního. Z toho, co uvedeno, plyne, že zjištění, podle něhož obžalovaná jednala ze ziskuchtivosti, a jímž rozsudek odůvodňuje výrok o ztrátě práva volebního, tento výrok neospravedlňuje (srv. sb. n. s. čís. 1634). Výrok citovaného rozsudku o ztrátě práva volebního stal se pravoplatným, an se z tohoto rozsudku odvolal jen veřejný obžalobce, a to z výroku o podmíněném odsouzení, a krajský soud v Olomouci, — jenž jako soud odvolací ve věcech přestupkových rozsudkem ze dne 15. května 1930 tomuto odvolání vyhověl a prohlásil odsouzení za bezpodmínečné, — neobíral se v rozsudku otázkou, zda vyslovil soud první stolice ztrátu práva volebního právem, či neprávem. Bylo proto zmateční stížnosti generální prokuratury podle § 33 tr. ř. na záštitu zákona vyhověti, a podle § 292 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 4252.

Jest obecně známo, že při sovětském zařízení jest veškerá moc zákonodárná a výkonná v rukou výlučně dělníků a maloročníků, kdežto demokraticko-republikánská forma státu (nejmě i Čsl. republiky) spočívá v úměrné účasti všeho občanstva na moci zákonodárné a výkonné, aniž jest i jen některá vrstva občanstva z účasti té vyloučena. Jest proto přímý rozpor mezi idejemi, pro něž se vyvolává nadšení nápisem »ať žije sovětské Rusko«, a ideou Čsl. republiky, založené na demokraticko-republikánské formě, a jest takový výrok po případě pobuřováním ve smyslu § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep.

Bezpečnost platné ústavy jest ohrožena již snahou vyvolati v oso-

bách, jimž pobuřovací projev svědčí, nepříznivé smýšlení proti platné formě státu.

(Rozh. ze dne 7. září 1931, Zm I 642/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 3. června 1930, jimž byli stěžovatelé uznáni vinnými přčinem rušení obecného míru podle § 14 čis. 1 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Námítka, že podstata sovětského zařízení, jíž jest prý zastupitelská demokracie, není v rozporu ani s demokratickou, ani s republikánskou formou státní, neobstojí. Jest obecně známo a bylo též rozhodnutími zrušovacího soudu opětně zdůrazněno, že při sovětském zařízení jest veškerá moc zákonodárná a výkonná v rukou výlučně dělníků a maloročníků, kdežto demokraticko-republikánská forma státní, najmě i Čsl. republiky, spočívá v úměrné účasti všeho občanstva na moci zákonodárné a výkonné, aniž jest i jen některá vrstva občanstva z účasti té vyloučena. Proto jest setrvatí na stanovisku napadeného rozsudku, že jest přímý rozpor mezi idejemi, pro něž vyvoláváno nadšení závadným nápisem, a ideou Čsl. republiky, založené na demokraticko-republikánské formě. Při všeobecné známosti podstaty sovětského zařízení nezáleží na tom, že nápis nemluvil přímo o diktatuře proletariátu; jestiž požadavek takové diktatury, neboli přeměny demokraticko-republikánské vlády ve vládu maloročníků a dělníků více méně zjevně uplatňován komunistickou stranou, k níž se i stěžovatelé hlásí. Lze připustiti, že s demokraticko-republikánskou formou státu je v rozporu neb alespoň se podstatně od ní liší též ústava monarchistická, tím více absolutistická, i režim fašistický. Než pro souzenou trestní věc nemá významu a zůstane proto stranou otázka, zda by vůbec a za jakých okolností mohly býti podle § 14 čis. 1 zák. na ochr. rep. stíhány výkřiky »ať žije královská Jugoslavie«, nebo »ať žije fašistická Itálie«. Lze přiznati, že každý projev zdaru sovětskému Rusku, najmě slovy »ať žije sovětské Rusko«, nemusí býti vždy a bezvýjimečně pobuřováním po rozumu § 14 čis. 1 zák. na ochr. rep. Záleží na tom, zda stal se projev za účelem a s úmyslem tímto ustanovením zákona předpokládanými. Proto je nemístný poukaz stížnosti k tomu, že by museli býti trestně stíháni i přední představitelé Čsl. republiky, přejí-li při oficiálních příležitostech v jednání se zástupci sovětského Ruska tomuto státu zdar. Jestliž u takových projevů vyloučen předpoklad onoho protiprávního (pobuřovacího) účelu projevů a onoho vědomí (zlého úmyslu) mluvčího, jež jsou rozsudkem zjištěny ohledně souzeného skutku a stěžovatelů. Rozhodovací důvody vyslovují, že bylo v závadném nápisu obsaženo přání stěžovateli sledované, by zanikla Čsl. republika a její demokraticko-republikánská forma, a místo ní by nastoupil nový státní útvar ruský. Smysl výroku

je zřejmý. Výrok nemá na zřeteli zánik Čsl. republiky jako samostatného státu a přivtělení jejího území k sovětskému Rusku, nýbrž zánik Čsl. republiky jen jako státu demokraticko-republikánského, přeměnu Čsl. republiky v říši téže státní formy, jakou má sovětské Rusko, ve stát s diktaturou proletariátu nebo s vládou výlučně maloročníků a dělníků. Proto je nemístnou i další výtkou směšnosti onoho výroku a bezpřemětnou úvaha stížnosti, že Čsl. republika, přesněji její území, nebyly nikdy územím ruským a že sovětské Rusko neprohlásilo nikdy zájem na zániku Čsl. republiky, jejíž zániku ani není nutně třeba k úspěšnému životu sovětského Ruska. Stížnost vytýká po této stránce ještě dále, že by se byl rozsudek mohl pokusit o »nějakou logickou konstrukci pobuřování« jen, kdyby byl závadný nápis vyvěšen spolu s nápisem kritisujícím demokraticko-republikánskou formu čsl. státu, nebo jiným způsobem uveden v souvislost s platným režimem Čsl. republiky. Avšak výtkou ta zkoumá jen dostatečnost toho, co bylo podkladem onoho výroku pro výrok ten, nedbajíc zásady § 258 tr. ř., že nalézací soud není ve své skutkově zjišťovací činnosti, tudíž ani při výkladu souzených projevů, vázán průkaznými pravidly. Přímý nedostatek logické souvislosti mezi podkladem výroku (souzeným nápisem a ostatními výsledky hlavního přelíčení) a výrokem samým tu není; i za šetření zásad logického myšlení lze z předpokladu, že někdo projevil sympatii s cizím státem, dospěti k závěrům, že má zálibu ve státní formě tam platné, naproti tomu však že má v nelibosti jinou státní formu, platnou v tuzemsku, a že — stal-li se projev veřejně — hledí onu zálibu a tuto nelibost rozšířiti, neboli proti tuzemské ústavě pobuřovati.

Právním statkem, který jest ve směru souzenou trestní věcí dotčeném chráněn ustanovením § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., není ovšem politický názor toho neb onoho jednotlivce, nýbrž demokraticko-republikánská forma čsl. státu. Než jiným názorem neřídil se (jak z rozhodovacích důvodů nadapeného rozsudku zřejmo) ani nalézací soud, jenž si ovšem při tom správně uvědomil, že bezpečnost platné ústavy jest ohrožena již snahou vyvolati v osobách, jimž pobuřovací projev svědčí, nepříznivé smýšlení k státu, přesněji ku platné formě státu, snahou směřující k přeměně politického smýšlení oněch osob ze stavu vážnosti i ku platné ústavě ve stav nevážnosti a nepřízně, ne-li dokonce nepřátelství k ní. Zjišťuje-li tedy rozsudek, že na zábavě byli též účastníci, již nejsou organizováni ve straně komunistické, činí tak patrně proto, by naznačil, že tu byly i osoby, na jichž mysl mohlo býti působeno v tomto protiprávním směru. Dalším rozsudečným zjištěním, že si svědek S. stěžoval, že se nápis dotýká citelně demokraticko-republikánského smýšlení většiny občanstva, poukazuje se k tomu, že protiprávní směr nápisu byl poznán při nejmenším částí osob, jimž svědčil. Je lhostejno, že se setkal v myslí S-a, a snad i jiných osob s nespokojeností, s odporem a s neúspěchem. Stačil k naplnění skutkové podstaty přečinu, o který jde, ono vzdálené nebezpečí, třebaže nepostoupilo ani až ke skutečnému vyvolání duševního stavu, nepřejícího dalšímu trvání platné ústavy. Mimo to navzděčují zjištěná stížnost S-ova a skutečnost dále zjištěná, že přes tuto

stížnost a přes zákrok obecního strážníka B-a nebyl závadný nápis odstraněn, tomu, že tu byl účel nápisu a úmysl stěžovatelů, které jsou napadeným rozsudkem zjištěny.

Čís. 4253.

Zločin nadržování zločinu ve smyslu § 212 tr. zák. zlomyslným opomenutím řidiče auta překaziti zločin násilného smilstva, spáchaný v jeho autu.

S hlediska § 212 tr. zák. stačí k trestnosti, že čin hlavního pachatele naplňuje v objektivním směru skutkovou podstatu zločinu podle § 125 tr. zák., a že obžalovaný ze zlomyslnosti opomenul jej překaziti, ačkoliv snadno tak mohl učiniti.

Nezáleží na tom, zda hlavní čin, který se jeví býti zločinem v objektivním smyslu, může býti hlavnímu pachateli přičítán ve směru subjektivním, ani na tom, že jeho trestnost pominula smrtí pachatelovou.

K pojmu »ze zlomyslnosti« ve smyslu § 212 tr. zák. stačí zlý úmysl ve smyslu § 1 tr. zák.

(Rozh. ze dne 7. září 1931, Zm II 190/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po neveřejném ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 12. března 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem nadržování zločinu podle § 212 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Neodůvodněné jsou věcné námitky uplatňované s hlediska zmatek čís. 9 a) § 281 tr. ř., že prý nemůže býti odsouzen pachatel pro podpůrný zločin § 212 tr. zák., dokud nebyl prokázán hlavní zločin buď odsuzujícím rozsudkem, neb aspoň doznáním jeho pachatele, kterýžto předpoklad není prý v souzeném případě splněn, — a dále, že prý se čin obžalovaného jako podpůrný stal beztrestným tím, že smrtí pachatele hlavního zločinu pominula i trestnost podpůrného zločinu —, poněvadž trestní norma § 212 tr. zák., majíc za účel chrániti právní statky před jich porušením, byla vydána z ohledu na osoby, jichž práva byla trestným činem porušena, nikoliv z ohledu na zločince. Zákon nepodřadil úmyslné nezabránění zločinu (kromě případu § 213 tr. zák.) pod pojem spoluviny podle § 5 tr. zák., nýbrž prohlásil je za samostatný zločin, nezávislý na dokonání nebo na subjektivní přičitatelnosti hlavního činu. Zlomyslné opomenutí spadá tudíž zejména také tenkrát pod trestní zákon, když hlavní čin, jenž se jeví býti zločinem v objektivním smyslu, nemůže býti pachateli přičítán ve směru subjektivním, nebo když jeho trestnost pominula smrtí pachatelovou. Předpokladem skutkové podstaty § 212 tr. zák. není ani, by byl pachatel hlavního činu odsouzen, což vyplývá již z úvahy, že by byl dán, i kdyby na př. pachatel útěkem zmařil své odsouzení. Stačí, že čin Aloisa J-a, zjištěný v roz-